

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Præsertim Augustini, Et Thomæ Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Generalibus Principiis Amoris Et Morum - Prolegomena septem,
Librosque undecim complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput IX. Cardinalis Sfondrati, de statu puerorum cum solo originali,
absque Baptismi Sacramento, ex hac vita migrantium, quatuordecim,
paradoxa refelluntur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73187](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73187)

Pars III. De peccato originali, effectibusque ipsius. 637

ria Redemptorem, nisi eam præservasset non solum ab originali peccato, sed & ab omni illud contrahendi debito, tam remoto, quam proximo. A quo tamen immunem non fuisse Mariam, omnes penè Theologi docent.

Respondeo negando assumptum: sicut enim non est opus valentibus medicus, sed malè habentibus, saltem in actu primo, id est obnoxii periculo malè habendi, nisi actus secundus istius periculi per medicinam præservativam caveatur; sic non est opus liberis Liberatores & Redemptores, sed captivis, saltem in actu primo, id est obnoxii periculo diabolice captivitatis, nisi actus secundus istius periculi, seu captivitas actualis per gratiam præservativam Liberatores ac Redemptores caveatur.

125 Cui periculo obnoxiam fuisse Mariam, inde constat, quòd in lumbis Adami secundum feminalem rationem fuerit, quando peccavit, adeoque unus tunc homo cum Adamo fuerit, in ipso proinde secundum naturam peccaverit. Ex quo consequens erat, quòd peccatum illud naturæ (in Adam sic contentæ) in propria persona contraxisset, nisi per gratiam suam præservativam Redemptor hoc impedivisset. Et aliàs non magis indignisset Redemptore & Liberatore, quam sanus medico, si nullius infirmitatis obnoxius sit periculo. Nam, uti Zosimus apud Augustinum epist. 157. dicit: *Nullus, nisi qui peccati servus est (saltem in actu primo, sensu dicto) liber efficitur, nec redemptus dici potest, nisi fuerit ante captivus.* Unde Apostolus 2. Cor. 5. ex eo quòd Christus per mortem suam omnes redemerit, infert omnes mortuos esse, saltem in Adam, sensu dicto: *Si unus pro omnibus mortuus est, ergo omnes mortui sunt.* Quæ verba cum generalia sint, & absque exceptione, vel distinctione, nec ab eorum generalitate, (saltem intellecta de debito mortis) Ecclesia excipiat Deiparam, eam nobis non licet privatâ excipere auctoritate. Per consequens fateri nos oportet Apostolum rectè arguere: *Si Christus pro Maria Matre sua mortuus est: ergo Maria mortua est, saltem sensu dicto: Si enim à mortis spiritualis debito decebat eam præservari, non debebat in Adam secundum rationem feminalem contineri quando peccavit, nec debebat feminaliter ex viro & muliere concipi, sed à tali conceptione præservari, adeoque sine virili femine concipi, sicut Filius: verum aliter visum est increatæ sapientiæ.*

CAPUT IX.

Cardinalis Sfondrati, de statu puerorum cum solo originali, absque Baptismi Sacramento, ex hac via migrantium, quas nordecim paradoxa refelluntur.

126 **C**ardinalis Cælestinus Sfondratus, egregiis alioqui dotibus commendatus, in suo Nondo prædestinationis dissoluto, dum novum de puerorum sorte systema, ab Augustini syste-

Tom. I.

mate diversum (uti fateretur pag. 164.) procurere voluit, non solum telas araneas texuit, sed & quia humana ratiocinia, sine Scriptura & traditione secutus est in fidei quæstionibus, nedum in degeneres mollesque sententias, sed & in stupenda abiit paradoxa.

§. I.

Primum Sfondrati paradoxum.

Primò namque pag. 114. aliud est (inquit) perire, aliud beatum non esse: parvuli qui sine baptismo decedunt, beati quidem non sunt, nec tamen pereunt.

At ita philosophantem intolerabilis (ut Augustini verbis utar) sequitur absurditas. Christum utique non venisse quæsitum & salvatum parvulos. Filius enim hominis non venit nisi *quærere & salvare quod perierat* (ait Augustinus serm. 174. ex Luc. 15.).... *Quare ergo novis disputationibus antiquam fidei regulam frangere conaris Sfondrate? Parvulos perire, nisi regeneratione salventur, soli Pelagiani negant, Patres omnes simpliciter affirmant. Affirmat Scriptura. Affirmant Concilia. Non est liberum Sfondrato, in quæstionibus fidei, pro voluntate habere sermonem. Frustrâ ipsum excusare nititur Author disputationis notarum in Nodum Sfondrati, quòd solum velit parvulos non perire morte secundâ, involvente gehennam ignis: hoc enim sensu parvulos non perire affirmabant Pelagiani, licet faterentur eos à regno cælorum excludi. Qui catholicè loqui vult, loqui debet cum Scriptura, cum Conciliis, cum Patribus, non cum hæreticis. Quippe *salus nominum, salus proprietatum*, aiebat S. Hilarius. Parvulos illos non perire, simpliciter negat Sfondratus: contradicit ergo Scripturis, Conciliis & Patribus, simpliciter affirmantibus. *Quicumque negat parvulos per baptismum à perditione liberari, anathema sit*, ait Concilium Carthag. apud Augustinum epist. 96. *Sine baptismo perisse non dubium est*, ait Author libri de vocat. Gent. c. 24. tanta cum certitudine, ut cap. 32. dicat: *Non puto istos.... iam impudenter usuros, ut non.... renatos asserant non perire.**

§. II.

Secundum paradoxum.

Secundò, eadem pag. 114. dicit, quòd 128 damnari nemo possit paternâ culpâ, utique originali. Sed rursus contradicit Scripturæ, Patribus, Conciliisque. Quia Apostolus Rom. 5. absolutè dicit: *Judicium ex uno in condemnationem.* Quod idèd dicit, quia sufficeret ad condemnationem, etiamsi non esset in hominibus nisi originale peccatum, ait Augustinus l. 1. de peccat. merit. c. 12. & l. 3. de nupt. & concupisc. c. 27. Unde l. 1. op. imperf. in Julian. n. 48. Julianum sic alloquitur: *Indignaris, homo piissimus, quòd par-*

LIII 2

vult non renati, si moriantur ante propria voluntatis arbitrium, propter aliena dicantur peccata damnari.... Audi Judicem sanum (Ambrosium) à tuo Doctore (Pelagio) laudatum.... Perit Adam, & in illo perimus omnes. Sed peccatis (inquis) alienis perire non debuerunt. Aliena sunt, sed paterna sunt; ac per hoc jure seminationis & nostra sunt. Quis ab hac perditione liberat, nisi qui venit quærere, & saluum facere quod perierat? Et l. 2. n. 97. Peccatum illud, quod à nascentibus trahitur, trahit ad æternam damnationem, si non remittatur. Et l. 3. n. 66. Illud unum (originale peccatum) etiamsi alia nulla sint, sufficere ad damnationem, nisi regeneratione solvatur, hoc dicimus, etsi audire non vultis; hoc veritate non vincitur, etsi oppugnare loquacitate persistitis.

129 Gelasius Papa epist. ad Episcop. per Picenum, de parvulis quod delirus senex Seneca Pelagianus asserit, sine baptisate, pro solo originali peccato non posse damnari, satis impia, satis profana propositio est. Deposito ergo custodire debuit Sfondratus, devitatis profanis vocum novitatibus, prout Apostolus monet 1. Timoth. 6. Fide namque Catholicã tenendum est, parvulos sine baptisate decedentes absolute esse damnatos, & non solã celesti, sed etiam naturali beatitudine perpetuo carituros, ait Bellarminus l. 6. de amiss. grat. c. 2.

§. III.

Tertium paradoxum.

130 Tertio, pag. 118. dicit peccatum originale nullam reprehensionem mereri. Sed Augustinus de corrept. & grat. c. 6. e contra dicit: An verò ideo pravitas ista corripienda non est in homine, quia non est ejus propria, qui corripitur, sed communis est omnibus? Imò verò corripitur & in singulis, quod est omnium. Non enim propterea cuiusque non est, quòd ab ea nullus immunis est. Peccata quidem ista originalia dicuntur aliena, quòd ea singuli de parentibus trahunt; sed non sine causa dicuntur & nostra: quia in illo uno omnes, sicut dicit Apostolus, peccaverunt, peccatoque illo omnes in propria persona infecti sunt. Quam ob causam sicut omnes promeriti sunt damnationem; ita à fortiori & reprehensionem.

§. IV.

Quartum paradoxum.

131 Quarto, pag. 112. si non fecit beatos, quia.... culpã originali asperfos, at nec fecit miseros. At contra: cum parvuli juxta Tridentinum sess. 5. & 6. nascantur cum peccato, quod est mors animæ, filii iræ, filii vindictæ, Deo exosi & inimici, servi diaboli, obnoxii damnationi; quomodò non miseri? Ex tot miseris, quibus etiam in hac vita parvuli subiciuntur, ad salvandam Dei justitiam Augustinus intulit, ipsos nasci in originali peccato, ne tot miseris innoxii puni-

rentur: Ubi est justitia Dei (inquit lib. 6. op. imperf. in Julian. num. 27.) quam si cogitares, nunquam crederes sine ullo merito originali peccati tam miseros esse nascentes. Idipsum Catholici omnes Theologi docent, apud Bellarminum l. 4. de amiss. just. c. 2. Siquidem docent, & sentiunt, peccatum originis esse verè proprièque peccatum, quòd hominem non solùm miserum, sed etiam peccatorem & reum damnationis efficiat. Inaudita ergo paradoxa profert Sfondratus.

Paradoxum quintum.

132 Quinto, pag. 98. dicit, illum qui solo originali tenetur, dici non posse Deum deserere, cum ipse peccatum hoc non faciat, sed ab alio factum contrahat. Sed contra: tam certum est omnes homines Deum in Adam deseruisse, quàm certum est omnes in Adam peccasse; quàm certum item hominem à Deo ob originale deserit, dum in massa perditionis relinquitur. Non enim Deus deserit antequam deferatur. Cùmque homo, qui peccatum in Adam commissum contrahit, eo ipso inimicus Dei constituitur, ab eoque habitualitèr avertatur: igitur Deum habitualitèr deserit.

Paradoxum sextum.

133 Sexto, pag. eadem, ex eo quòd Deus neminem deserit, nisi desertus, & ille qui solo originali tenetur, dici non possit Deum deserere, infert illo prædestinationis decretorio momento, in quo summa rerum incommutabiliter vertitur, Deum tot hominum myriades non deseruisse ab iis non desertum, hoc est nullo eorum peccato (actuali, uti contextus manifestum facit) demeritoque prævisio.... prius ergo quàm peccata hominum (actualia) præviderentur... nemo desertus, nemo exclusus, nemo reprobus. Ergo nemo non electus. Verùm enim verò hoc Catholicæ fidei adversatur. Cùm Catholica fides doceat, parvulos, qui non regenerati moriuntur, propter originale peccatum excludi à regno celorum, nec esse de numero prædestinatorum, seu electorum, sed de numero reproborum, saltem negativè, prout omnes Theologi docent. Idque de fide esse asserit Cardinalis de Lauræa opusc. 2. de reprob. c. 5. n. 37. Et quomodò parvuli illi forent electi: cum fides doceat quòd sint damnati, uti vidimus n. 117. 118. 119. Æthiopem proinde lavat notatum dispuncto, dum Sfondratum excusare nititur, quasi de folis adultis loquatur: cum oppositum luce meridianã clarius sit ex contextu.

Paradoxum septimum.

134 Septimo, pag. 48. dicit, quòd nunquam parvulis, ante baptismum sublatis, Deus æternam vitam voluit; ipsos proinde ad alium finem classèque providentiæ pertinere. Sed

Pars III. De peccato originali, effectibusque ipsius. 639

contrà: ubi est quod dicit pag. 8. vult Deus, quippe omnium pater, omnes homines salvos esse, vult regno potiri, vult hæredes scribi; idque amore non qualicumque, sed paterno, hoc est omnium maximo ac sincerissimo. Et si qui rebelles evadunt, non idèd propositum & amorem mutat? Si Deus tam benevolus adultis omnibus, etiam pessimis, & perduellibus; cur non similiter parvulis, illibata innocentia (uti pag. 120. loquitur) præditis, vixque culpâ originali aspersis? Cur viscera paterna claudit innocentibus, aperit nocentissimis? An non innocentium parvulorum pater, uti pater adulterorum, quamlibet peccatorum? Si Deus vult omnes salvos facere (ait Augustinus l. 4. contra Julian. c. 8.)... *nunquid parvuli homines non sunt, aut non pertinent ad id quod dictum est, omnes homines?* Cur dicit parvulos ad alium providentiæ ordinem pertinere, nisi ut cum Semipelagianis (apud Hilarium in epist. ad Augustinum) parvulorum causam ad exemplum majorum non patiatur afferri? At parvulorum causam ad exemplum majorum frequenter assert Magnus Augustinus, perspicuumque videtur, Authorem illum primævæ oblium institutionis humani generis. Nam (ut sapienter advertunt laudatissimi Episcopi proximè memorandi) quis Christianus negat, universam Adæ sobolem, in eo ad æternam vitam fuisse ordinatam? Certum proinde est omnes homines, voluntate antecedente ordinatos ad salutem, omnes item reprobos, tam parvulos, quam adultos in mortali, seu originali, seu actuali decedentes, ad eandem spectare classem providentiæ, ipsos voluntate consequente justissimè damnantis. Qui aliter sentit, nova dogmata cudit.

Paradoxum octavum.

135 **O**ctavò, pag. 114. 119. 120. 164. dicit, quòd parvuli non abluu culpam propriam non habent; imò illibatam habent innocentiam personalem. Sed hanc propositionem Illustrissimi Gallia quinque Præfules, in epistola ad Innocentium XII. VII. Kalendas Martii 1697. conscripta, meritò intolerabilem vocant; vanam erroris excusationem arbitran-tes, quòd illa innocentia, novo atque ambiguo nomine personalis vocetur. *Neque enim parvulorum persona innocens est, ad quam peccatum ipsum, quod est mors animæ, transit. Non (inquam) persona innocens, eò quòd careat peccatis propria voluntate contrãctis; imò verò peccatrix, quæ sub ira Dei atque in potestate tenebrarum nascitur; quæ exorcismis exsufflatur; quæ aquâ mundatur: valetque omnino illud quòd à S. Augustino Synodus Tridentina deprompsit, originale peccatum non nique nobis esse extraneum, imò... propagatione unicuique esse proprium, nec nisi in hærente & propria sanctitate purgandum.* Sic post exortam Pelagii, Lutherique & Calvinii hæresim, cum Patribus La-

tinis, Catholicos cautè loqui oportet, licèt olim, nondum exortà hæresi Pelagianâ, Græci quidam Patres minùs cautè locuti fuerint. Tunc quippe periculum non fuit, ne verba ipsorum sensu hæreticorum acciperentur, uti modò periculum est. Sfondratum meminisse oportuit, post exortas illas hæreses, Concilia & Patres cautius loqui, quàm ante illas Chrysostomus v. g. locutus fuerit. Ut quid ergo parvulorum, non regeneratorum, ab ipso innocentia ultra modum laudatur? (inquit Augustinus serm. 293.) An non omnes homines, in prævaricatione Adæ innocentiam perdidisse definit Tridentinum sess. 6. cap. 1.º? Isti definitioni, non tantum quoad sensum, sed & quoad expressionem hodie conformare se debent Catholici omnes; censuræque digni sunt qui hæc temporibus simpliciter loqui volunt, sicut ante exortas de peccato originali hæreses locuti sunt Græci aliqui Patres: quia eo hodie sensu non intelliguntur expressiones, quò ipsi intellexerunt. Hodie proinde offensionem causerent, quam non causerunt olim. Quam ob causam propositionem hanc, *unus de Trinitate est passus*, olim Ecclesia proseripsit, quia in sensu Eutychanorum à plerisque accipiebatur, quemadmodum & quinta Synodus Generalis c. 6. tempore grassantis Nestorianæ hæresis, prohibuit ne beatissima Virgo *Christipara* nuncuparetur, sed *Despara*, quia ex priori illa expressione plures offendebantur, velut de expressione suspecta, ob sensum Nestorianum tunc grassantem. Sic rursus Pius V. in Bulla contra Bajum plerasque damnavit propositiones, tamquam expressione suâ offensivas, &c. licèt addiderit earum nonnullas aliquo pacto sustineri posse. Sic denique Innocentius X. & Alexander VII. famosas quinque propositiones in sensu obvio velut hæreticas justè damnarunt, licèt in sensu gratiæ efficacis expressas (prout in quinque articulis Alexandro VII. & VIII. oblatis) sanas Alexander VII. declaraverit. Frustrà proinde laboravit notarum dispunctor, ut propositionem illam Sfondrati simpliciter expressam purgaret. Quia sic expressa offensionem in pias aures immittit, Tridentinæque definitioni contradicit.

Paradoxum nonum.

Nonò, pag. 48. 118. &c. dicit, quòd 136 parvulos, qui sine baptismo decedunt, cælesti quidem regno, quippe paternæ culpæ reos, Deus excludit, non tamen naturalibus bonis, naturali scilicet beatitudine. Solam proinde supernaturalem beatitudinem ipsis denegare videtur, dum de ea sola interpretatur Verba Salvatoris, *Nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu sancto, non intrabit in regnum celorum*: dum etiam pag. 114. & 120. dicit, parvulos, qui sine baptismo decedunt, beatos quidem non esse, nec tamen perire, nec miseros esse, nullamque ipsis dolendi, nullam conquerendi, sed magis gaudendi, gra-

trialque agendi causam esse. Proinde non videtur satis recedere ab opinione plurium antiquorum & modernorum (quos magno numero refert dispunctor pag. 37. 38. 39. Edit. Colon.) parvulos non regeneratos excludentium quidem à regno cælorum, & vitâ beatâ Sanctis promissâ; tamen eis concedentium naturalem beatitudinem, sine ulla molestia, aut dolore, extra regnum beatorum, & gehennam damnatorum. Quam opinionem Bellarminus l. 6. de amiss. grat. c. 2. dicit esse contra fidem his verbis: *Fides Catholica docet, eos absolute esse damnatos, & non solâ caelesti, sed etiam naturali beatitudine perpetuo carituros*; graviter monens, misericordiam nostram erga parvulos jam defunctos, nihil eis obesse, & contra nihil eis obesse sententiæ nostræ severitatem; multum autem nobis obesse, si, ob inutilem misericordiam erga defunctos, aliquid contra Scripturas aut Ecclesiam defendamus; idè non affectum quemdam humanum (quo plerique moveri solent) sed Scripturæ, Conciliorum, & Patrum sententiâ à nobis consulendam sequendamque esse. Scripturæ verò, Concilia & Patres prorsus adversantur illi naturali beatitudini parvulorum, uti Bellarminus ostendit ibidem, atque cum ipso Thomas de Lemos in Panoplia to. 1. tr. 1. de læsione lib. arb. c. 23. ubi & ostendit, Pelagianos nunquam concessisse parvulis (sine baptismo decedentibus) regnum cælorum, nec beatitudinem supernaturalem extra regnum cælorum, sed naturalem dumtaxat. Ipsos nihilominus Concilia & Patres damnarunt: quia quisquis exclusus fuerit à regno cælorum, nihil nisi mortem æternam habere poterit; per consequens habere non poterit vitam æternam, etiam solâ naturali beatitudine beatam. Quia, ut Augustinus ait l. de peccato originali c. 18. *præter regnum cælorum habere nisi mortem æternam non possunt, qui sine participatione corporis & sanguinis Domini æternam vitam habere non possunt.* Unde l. 1. de anima & ejus origine c. 9. *Non baptizatis parvulis nemo promittat in æternam damnationem (seu carcerem damnatorum) regnumque cælorum, quæ sit felicitatisque cuilibet, atque ubilibet, quasi med. um locum; hoc enim eis hæresis Pelagiana promittit.* Sed damnavit locum illum medium Concilium Carthaginense anni 418. Damnavit & Gelasius Papa in epist. ad Episcopos per Picenum, etiam si quis & ubi esset locus ille medius, Pelagiani non determinarint. Nam uti Pelagius apud Augustinum l. de pecc. origin. cap. 21. aiebat: *Sine baptismo parvuli morientes quo non eant, scio; quo eant, nescio*: id est, non ire in regnum cælorum scio; quò verò eant, nescire dicebant. Quia dicere non audebant in mortem illos ire perpetuam. Audaciores proinde Pelagianis esse videntur, qui hodie dicere non verentur, quò eant scio, in vitam utique perpetuam naturaliter beatam, sive in vitam perpetuam bonis naturalibus cumulatam, absque ulla miseria, absque ulla dolendi, imò magis gaudendi, grateque agendi

causa, uti dicit Sfondratus.

Quid ergo dicendum de opinione Salmeronis disp. 48. in cap. 5. epist. ad Rom. aientis: *Resurgente pueri per Christum, & supra hunc ordinem naturalem, quo quotidie proficiunt in cognitione operum Dei, & substantiarum separatarum, visiones habebunt Angelicas, & tamquam nostri Rustici hanc terram incolent, ut qui mediis sunt inter gloriam & supplicium, sine etiam mediis in loco.*

Respondeo sustineri non posse, quia damnata est, non solum in Concilio Carthaginensi, & à Gelasio Papa, sed & à Concilio Lugdunensi & Florentino, definentibus, *illorum animas, qui in actuali mortali, vel cum solo originali decedunt, mox in infernum decedere, penis tamen disparibus puniendos.* Illorum ergo animæ, qui cum solo originali decedunt, cum decedentibus in mortali actuali, in infernum descendunt, ubi nulla redemptio, licet ibi minùs graviter puniantur illi, quàm isti.

Ne quidem tolerabilis est opinio Scholasticorum, quàmlibet multorum, Richardi, Lytani, Masilii, Lessii, Suarez, &c. aientium, statum puerorum, cum solo originali decedentium, feliciorum, lætiorumque fore, quàm sit alicujus mortalis in hac vita, tribuentiumque ipsis amorem Dei super omnia, reliquasque virtutes naturales. Quia non mortui laudabunt te Domine, estque temerarium ac ridiculum, ista tribuere iis, qui in æternum futuri sunt filii iræ, filii vindictæ, filii gehennæ, filii mortis perpetuæ; nec aliud sunt, quàm aniles fabulæ, inaniaque commenta ac ludificationes rationis humanæ, quæ in hisce fidei quæstionibus sine Scriptura & traditione nihil valent; absque Scriptura proinde & traditione asserendæ non sunt, nec pro veritate in ejusmodi quæstionibus addiscenda recurrendum ad rationem purè humanam, sed ad legem magis, & ad testimonium (ut dicitur Isa. 8.) id est ad Scripturam & traditionem. Nam, ut sequitur ibidem, si humanæ cogitationes non dixerint juxta verbum hoc (verbum utique Dei scriptum vel traditum) non erit eis manutina lux, id est veritas; sed tenebræ errorum, ut exponit Cornelius à Lapide.

Multò minùs tolerabilis est opinio Molinae in Concordia q. 23. a. 4. & 5. disp. 1. memb. 9. aientis, parvulos reprobatos, amissis solis gratuitis donis, in reliquis petende se habituros, ac si in solis naturalibus essent constituti. Imò post diem judicii, cum ipsorum animæ suis fuerint corporibus restitutæ, ab omnibus molestiis & ærumnis, quibus in hac vita subjacemus, supernaturaliter liberandos, melioremque in naturalibus vitam, à vitio omni mentis & corporis immunem, in perpetuas æternitates ducent (inquit) quàm ullus unquam mortalium duxerit. Istam Molinae opinionem Romani Consultores in canonibus doctrinæ damnandæ, jussu Pauli V. ultimò elaboratis, censuerunt nimium accedere ad illum ab Ecclesia Dei errorem semper habitum,

adèdque in Pelagiano, & Cælestino dogmate condemnatum, quo dicebantur parvuli, etiam si non baptizentur, adèdque exclusi maneat à regno cælorum, æternam ac beatam quamdam vitam, sed extra cælum habere. Eamdem opinionem quatuor fidei principiis repugnare demonstrat celeberrimus Author Historiæ Congregationum de Auxiliis l. 4. c. 17. Primum est, post extremum & universale iudicium, nullum præter regnum cælorum & inferos damnatorum, medium fore locum, ubi pueri, sacro lavacro non abluti, sedem fignant, ubi vivant. Secundum, statum quo nunc versantur infantes non abluti, æternum fore, sicut & mortem, & pœnam quâ plectantur. Tertium, pueros solo originali peccato inquinatos, sub diaboli potestate esse ac perpetuo fore, nisi salutaribus undis abluti, in Christi potestatem transferantur. Quartum, eosdem pueros non ablutos, filios iræ reputari, in damnationem & interitum traditos, contumeliæ vasa, Deo exotos, gehennæ & inferis destinatos, nullaque in altera vita compensatione fruituros. Quæ omnia ex Scriptura & traditione efficaciter probata apud laudatum Authorem videri possunt.

140 Ex sententia quoque Molinæ probatur ipsum non admittete, originale peccatum veram culpam in parvulis esse, prout Thomas de Lemos coram Clem. VIII. Congregatione 9. die 2. Septembris 1602. adèd feliciter evicit, ut idem Pontifex Maximus pronuntiavit ex sententia illa id consequens esse, prout ipse testatur ac refert in Panoplia to. 1. tr. 1. c. 22. aiens, id Romæ notum ac manifestum fuisse. Unde & eandem sententiam velut hæreticam ibidem infectatur post Bellarminum. Imò eam minus tolerari posse quam Pelagianam, Eminentissimus Card. de Noris pronuntiat in Vindiciis Augustinianis c. 3. §. 5. quia (inquit) Pelagiani contendebant infantes esse innocentes, & nullâ culpâ coinquinatos; unde non adèd grave absurdum videbatur, quamdam eis felicitatem preparare; cum tamen Molina, ipsiusque sequaces fateantur (cum Ecclesia Catholica) pueros esse originali labe infectos, sub potestate demonis, filios iræ. Quomodo ergo non dubitant iisdem beatam quamdam vitam promittere?

141 Quid verò Eminentissimus Cardinalis de Lauræa? Postquam disp. 27. de statu parvulorum a. 3. n. 40. dixit, ex fidei principiis colligi, quod positivè damnandi sunt. Art. 7. sub finem sic loquitur: *Fateor meam inscientiam; non potui aliquem Scripturæ locum, vel sanctum, antiquumque Patrem invenire, qui parvulos cum originali colloceat extra infernum, in loco tertio... Quod dicunt nostri moderni, hoc hucusque censo inane, novum, & ridiculum: nempe de statione, habuaculo, & deambulatione super terram. Unde id habem? Quis eis revelavit?*

142 Tolerabilior mihi videtur sententia de inferno superiori, seu, ut dicit Augustinus, orà in-

ferni, ac limbo: quia minus recedere videtur à Scripturâ... At neque in hoc puncto, superioris, seu oræ ac limbi inferni aliquid invenio apud antiquos Ecclesiæ Doctores. E contra autem Scripturam ubique de loco ignis & inferno, pro omni damnato loquentem observo, & Patres prima nota idem confirmantes, & Ecclesiam ipsam pro solo originali infernum decernentem. Idèd non possum in conscientia ab hac, quam puto veram, sententia recedere.

Paradoxum decimum.

DECIMO, Cardinalis Sfondratus (à quo 143 tantisper digressi sumus) pag. 120. dicit, in hac parvulorum causa, licet Deus ad cælestem gloriam non eos admiserit, alio tamen, multoque majori beneficio affectisse. Audite inauditas voces. Et quodnam istud est cælesti gloriæ majus beneficium? Pag. 48. esse dicit præservationem à peccatis actualibus, quæ sola pluri valet (inquit) majorisque meriti est, quam regnum ipsum cælesti. Quasi verò major res sit, tantum carere malis (inquiunt sapientissimi Gallicani Præsules, in epist. supra memorata) quam æternâ vitâ, Deoque ipso perfrui: quæ tam absurda, tam vana sunt, ut christiana aures ferre non possint. Enimverò innata ratio ipsa clamat, non posse bonum ullum esse majus pretiosiusve summo bono, quod per cælestem gloriam possideret: visio Dei tantæ pulchritudinis visio est (ait Augustinus l. 10. de Civit. Dei c. 16.) & tanto amore dignissima, ut sine hac quibuslibet aliis bonis præditum, atque abundantem, non dubitet Plotinus infelicissimum dicere. Gloria cælestis, ait ibidem l. 5. c. 1. est rerum optandarum cummulata plenitudo, vel (uti cum Boëtio 3. de consol. profa 2. Theologi passim) status omnium bonorum aggregatione perfectus. Si damnati sunt Pelagiani, parvulis illis concedentes beneficium longè minus gloriâ illâ; quam damnationem meretur hætenus inaudita, alienaque ab omni veri specie doctrina, iisdem parvulis concedens beneficium cælesti gloriæ majus pretiosiusque? Quomodo parvuli, in quibus nihil est nisi peccatum, digni sunt beneficio majori, qui indigni sunt minori (si sic cum Sfondrato loqui liceat) ab eoque justo Dei iudicio rejecti & reprobati, velut perduelles, immundi, Dei inimici? Quomodo ex divinis Scripturis parvulos illos à cælesti regno excludentibus, Concilia, Pontifices, Patres efficaciter probant ipsos peccatores esse, si à Deo accipiant beneficium cælesti regno non solum æquiparandum, sed & anteponendum? Quæ iustitiâ (dicebat Augustinus) imago Dei separatur à regno Dei, si nullum est originale peccatum? Si vera sit doctrina Sfondrati, imbellè est argumentum istud: utpote cui facilè respondebunt Pelagiani, absque ulla Dei iniustitiâ id fieri: quia licet à regno illo ipsos Deus excludat, confervat tamen ipsos in innocentia, præservando

eos à peccato actuali ; quod beneficium longè majus est regno cælorum , & in tantum majus , ut & ipsi , & omnes sapientes , si optio daretur , cælo longè præferrent.

144 At (inquit notarum in Sfondratum dispu-
tor) Moïses Exodi 32. dicendo : *Aut dimitte eis hanc noxam ; aut , si non facis , dele me de libro tuo , desideravit cælesti potiùs gloriã privari , æternisq; cruciatibus addici , quàm Israëlitas infideles & incredulos videre . Similiter Apostolus Rom. 9. dicendo : Optabam ego anathema esse à Christo pro fratribus meis . Verè humilis , ac amore fervens (inquit Taulerus de vit. & Pass. Christi c. 26.) inferni cruciatus pro hominibus universis perpeti optaret , si sic visum esset Deo , ad illiusque id cederet honorem nimirum hæc est perfecta charitas , quæ nusquam seipsam quærit , nusquam sibi parcat , neque in tempore , neque in æternitate , ut Dei honor augeatur .*

145 Verùm allegatio ista non magis huc quadrat , quàm circulus quadrato . Quia , uti S. Thomas 2. 2. q. 27. a. 8. ad 1. dicit , per exemplum Moïses & Pauli non ostenditur , quòd sive Moïses , sive Apostolus plus diligeret proximum , quàm seipsum ; sed quòd plus diligeret Deum , quàm seipsum . Volebat enim ad tempus privati visione & fruitione Dei (quod pertinet ad dilectionem sui) ad hoc quòd honor Dei procuraretur in proximis ; quod pertinet ad dilectionem Dei . Nam uti Chrylostomus ad citatum Exod. locum ait , *quemadmodum Moïses Dei iram sedaturus ait : ne dicant (Ægyptii) propterea quòd servare eos non posset , eosdem eduxit in eremo perdendos ; ita sanè & Paulus , ut ne (inquit) dicant , quòd Dei promissio excidit , & quæ promissit , falsò promissit , illiusque sermo ad opus non exiit , velim anathema fieri . Hoc igitur uterque dixit , ut honor Dei procuraretur in Israëlitis . Ex quo nihil vel apparenter inferri potest pro majori illo beneficio parvulus in originali mortuis concessio . Quæ enim (amabo !) apparentia bonæ consequentiæ hoc in argumento : Moïses & Paulus magis amarunt honorem Dei , quàm fruitionem ipsius , sive propriam beatitudinem , optaveruntque ad tempus eã privari , ut procurarent gloriam Dei . Ergo carentia peccati actualis in infantibus , absque baptismo morientibus , majus est beneficium quàm cælestis gloria ; illudque beneficium ipsi , & omnes sapientes , si optio daretur , cælesti gloriæ anteponerent . Quæ (inquam) bonæ consequentiæ species in argumento isto ? Nulla : quia non omnis carentia peccati actualis beneficii loco habenda est , ut patet in brutis & lapidibus , peccati actualis incapacibus ; quales etiam infantes sunt in ætate illa . Idipsum patet in damnatis , ex necessitate status sui à certo genere peccati abstinere , v. g. à fornicatione . Qualiter etiam infantes abstinere à peccato actuali . Peccati itaque actualis carentia tunc solum beneficii meritiq; loco habenda est ,*

quando ex electione , justitiæque amore nascitur , non quando ex infantilis v. g. ætatis incapacitate , vel naturali necessitate . Aliàs (præter dictã) in Nerone v. g. in millies mille millibus peccatorum actualium extincto , beneficii loco habenda foret carentia longè plurium quæ commisisset , si diutiùs vixisset .

Ne id quidem in infantibus illis beneficium est , quòd fato præmature è vivis abripiuntur in originali peccato , antequam procedente ætate actualiter peccent . Quia præmatura illa mors non est in ipsis effectus gratiæ & misericordiæ , sed divinæ iræ & justitiæ , sicut æterna damnatio morsque perpetua , quæ ipsam infallibiliter consequitur . Erratque Sfondratus , sicut & vindex ipsius , dum mortem illam vocat innocentiam personalis conservationem , & à peccatis actualibus præservationem : cum persona ipsorum non sit innocens , & ipsi per mortem in peccato originali à peccatis actualibus reverà non præserventur , sed à justitiâ adipiscenda arceantur justo Dei iudicio . Et idèò mors illa verè non est beneficium , sed maleficium ; nec benedictio , sed maledictio , sicut dicta mors Neronis , sicut etiam interitus universæ carnis per diluvium ; tamen enim homines per illud impediti fuerint ulterius peccare ; diluvium tamen respectivè ad illos (quos absorpsit in mortali peccato) verè effectus fuit divinæ justitiæ & maledictionis , uti Deus ipse declarat Genes. 8. 21. dum post illud , & oblatum sibi à Noë sacrificium , nequaquam (inquit) ultra maledicam terra (id est malefaciam , ut exponit à Lapide) propter homines ; quasi dicat : nequaquam ultra ipsis maledicam , seu malefaciam , diluvio terram universam perdendo , propter peccata ipsorum , sicut feci . Ipsos quippe perdidit irascendo , non miserando ; sicut declaratur ibidem c. 6. *Videns Deus quòd multa malitia hominum esset in terra penituit eum quòd hominem fecisset & dixit , delebo hominem quem creavi , &c. Ad quæ verba Cornelius à Lapide , Deus , inquit , dicitur penitere & dolere , cum ob hominum scelera , sua dona & gratias revocare statuit , peccatoresque à se creatos occidit & punit . Unde Symmachus veritè : averfatus est . Penituit ergo Deum , id est , Deus irascens & indignans peccatis hominum , decrevit retractare (beneficia sua) & delere hominem quem creaverat . Noë verò invenit gratiam coram Domino . Et idèò pereunte mundo , unus ipse , cum uxore & filiis , Dei beneficio servatur , juxta illud Ps. 36. *Injusti punientur , & semen impiorum peribit , Justi autem hereditabunt terram , & inhabitabunt in seculum seculi super eam Injusti autem disperibunt simul ; reliquia impiorum interibunt .* Quemadmodum ergo interitus seu mors impiorum in impietate sua , tamen etiam impediat longè plura crimina quæ patrasent , si diutiùs vixissent ; non idèò est beneficium , imò potiùs maleficium : ita & mors parvulorum in originali peccato ; non obstante quòd*

quòd impediatur actualia peccata, quae commisitissent, si ad majorem aetatem pervenissent. Nam quòd ea impediatur, per accidens est, non ex benefica intentione Dei, ipsos idèò immaturè rapiens ut ipsos subducat à periculis adultioris aetatis, sicut facillè quisque videt in casibus proximè memoratis. Eorum proinde dumtaxat accelerata mors ex benefica Dei intentione, gratiaque & misericordia procedit, de quibus scriptum est: *Raptus est, ne malitia mutet intellectum ejus*; quod in totis justis verificari, non in peccatoribus, in peccato morientibus, jamjam apparebit.

Paradoxum undecimum.

147 **U**ndecimò, eàdem pag. 120. verba ista Sap. 4. *Raptus est, ne malitia*, &c. transfert ad parvulos in originali decedentes, ut ostendat eos Dei beneficio è vivis abripi, ut à peccatis actualibus praeserventur. Verùm de ipsis id dictum non esse, sed de justis, ne à justitia sua excidant, & locus ipse clamat (sic enim habet: *Raptus est, ne malitia mutet intellectum ejus... placita enim erat Deo anima illius: propter hoc properavit eaucere illum de medio iniquitatum*) & totus contextus capituli istius manifestè confirmat, & sacri Interpretis, Cyprianus l. de mortalit. Augustinus de praedest. Sancti c. 14. Africani Praesules, pro fide in Sardinia exules, in epistola Synodica, ceterique Orthodoxi uno ore consentiunt. Unde sancti isti Praesules: *De parvulis* (inquiunt) *indubitanter tenenda Catholica regula veritatis: quia parvulus, qui baptizatur, gratuita Dei bonitate salvatur; qui verò sine baptisate moritur, propter peccatum originale damnatur. Nec aliquo dicendus est Dei beneficio futura impietati praereceptus, qui absque justificationis gratia moriens, impiorum consortio est deputatus.* Sacer itaque textus ille in eos solos quadrat, qui in bonis operibus, vel justitià baptismali praematurè eripiuntur. Unde titulus istius capituli est, *De refrigerio justis, morte praecipuati; qua sit senectus venerabilis; & quòd justis sapius è mundo tollantur à Deo, ne ab impiis seducantur; & quantum finis utrorumque distet.* Et idèò sacra verba illa, *Raptus est, ne malitia*, &c. ad infantes sine baptisimo decedentes, adeòque impios, reprobos, iraque filios extendere, novum est, nec ab ullo antiquo Patre sic intellectum. Sacra autem verba contra obvium sensum à SS. Patribus unanimiter intellectum, pro confirmando novo dogmate interpretari, ad coëcenda prurientia ad novitatem ingenia, districtè prohibet Tridentinum sess. 5.

148 **V**ideri potest Augustinus loco citato, ubi sic: *Quis audeat negare Christianum justum, si morte praecipuatus fuerit, in refrigerio futurum?... Itaque si queratur à nobis, utrum si tunc esset mortuus, quando erat justus, poenas esset inventurus, an requiem; nunquid requiem respondere dubitabimus? Haec est tota causa,*
Tom. I.

*cur dictum est: "Raptus est, ne malitia mutaret intellectum ejus." Si ista est nota causa: igitur hoc ne partim quidem dictum est pro parvulis sine baptisimo morientibus: utpote qui non moriuntur justis, sed injustis, nec ad requiem, sed ad poenas. Unde infra dicit: *Etiam ex parvulis alii baptizati, alii non baptizati via hujus terminum sumunt, satis indicant misericordiam & judicium; misericordiam quidem baptizati gratuitam; non baptizati judicium debitum.**

Definat ergo Anonymus Sfondrati Vindex 149 supra regnum caelorum magnificare praesentiam illam praeservationem parvulorum: tota sophistica est illa propositio, quà incauto lectori palpum obtudit, imbecillium mentes confundit, & inanium larvarum praestigis simplices decipit. Quia, ut benè doctus Anonymus Responsor ad Nodum dissolutum pro S. Augustino: verè Deus à peccato praeservat, dum à peccandi periculo eripit justos, dum eos rapit, ne malitia mutet intellectum illorum: quia ipse illos primùm creat in justitia & sanctitate veritatis; ac postmodùm, ne ex illa excidant, non solum eosdem subducit cadendi periculo, daemonis artibus, conversationis mundanae contagio, per mortem opportunam, sed & per continuatam miserationem mundat & munit (ut loquitur Ecclesia) & operatione non interruptà eosdem creat in justitia & operibus bonis. At parvulos ante baptismum morientes, quibus justitiæ donum non impertit, quando permittit (imò vult) ut immatura mors rapiat, tantùm abest ut eosdem à peccato servare dici possit, ut potius in peccato eosdem servare (seu potius relinquere) dicendus sit, & à justitia adipiscenda arcere, occulto quidem, sed justo & adorando judicio. Stultum porò est, & aliquo modo impium, adorandæ ejusmodi justitiæ effectus, sub fictitiæ alicujus misericordiae velo abscondere velle, contra sapientissima aeternae providentiæ consilia, quæ utrosque effectus, utramque... justitiæ seu veritatis ac misericordiae viam pariter vult nobis admirationi esse: *universe enim via Domini misericordia & veritas...* Immatura igitur mors parvulorum non baptizatorum, imaginarium est beneficium; verus autem justissimi judicii Dei effectus, qui specioso beneficii titulo perperam & falsò adornatur. Nec certè Deus ullà veri specie dicitur ipsos è vivis misericorditer eripere, ut subducat à peccatis & periculis longioris vitæ: cum ipsos ne quidem misericorditer eripiat à praesenti peccato vero & proprio dicto, in quo sunt Deo exosi, justitiæ inimici, à Deoque habitualiter averfi. Nec solum ab eo miserissimo statu ipsos misericorditer non eripit Deus, sed in eo justo judicio suo in aeternum relinquit perpetuò damnandos, ne quidem datà ipsis potestate justitiæ statim adipiscendæ per baptismum, antequam è vivis tollerentur. Imò plerùmque paratis ministris, festinantibusque parentibus, ad baptismum ipsis con-

ferendum, Dei volente non datur, ut non semel Augustinus dicit.

Paradoxum duodecimum.

Duodecimò, pag. 164. nos dicimus (inquit) exhiberi parvulis, si non gratiam sufficientem, quâ vitam æternam & justitiæ statum assequi possint; exhiberi tamen beneficium longè præstantius, quodque infinitis partibus ipsam gratiam sufficientem antecellit, imò & cælestem gloriam, uti paulò post subiungit; eo enim beneficio priùs è medio tolluntur, quàm peccatis se obstringant, & non damnantur. Verùm ista sine errore dici non possunt: sunt enim improbabilia paradoxa, quibus velut aranearum telis imbecilles animæ capiuntur; sunt & periculosa perniciosaque dogmata, quibus si semel imbuantur fideles, facillè existimabunt, non tanti referre, an parvuli baptizati moriantur; matres etiam, quæ ex crimine uterum gerunt, à procurando abortu amplius non cohibebuntur metu, ne fœtus abortivè excussus æternùm pereat, si semel sibi persuadeant eos non damnandos, imò afficiendos beneficio, quod & gratiâ sufficiente, & cælesti regno longè sit præstantius, nullamque ipsis fore causam dolendi, nullam conquerendi, sed magis gaudendi & gratias agendi, ut dicit sequens propositio.

Paradoxum decimum-tertium.

Decimò-tertiò, eadem pag. 120. postquam dixit: licet Deus ad cælestem gloriam eos non admiserit, alio tamen multò majori beneficio affecisse. Paulò post: quid ergo (inquit) conqueri de Deo possunt; aut quid illis mali fecit, si non quidem cælo, at alio beneficio donavit, quod multò præstantius cælo est. Ergo nulla dolendi, nulla conquerendi; sed magis gaudendi, gratiasque agendi causa est. Si ita est, rectè inferunt Gallicani Præsules: nulla ergo etiam dolendi causa Christianis parentibus, parvulos suos amittentibus sine baptisimi gratia; nec luctus ipsis, (ut fit) sed gratulatio indicenda est; ipsorumque parvuli lætis magis vocibus, quàm lachrymis prosequendi. An non nova, an non inaudita, an non communi Christianorum omnium sensui contraria est assertio ista? An non scandalosa, an non piarum aurium offensiva? An non Ecclesia ipsa statum parvulorum sine baptisimo extinctorum luget? Si nihil mali faciat ipsis Deus, cur ipsis aliquid mali Ecclesia facit, ipsos Ecclesiasticâ privando sepulturâ?

In omnem quidem argutiam se vertit Sfondrati Vindex, ut tam inauditas voces proferentem tueatur. Verùm telas aranearum texit, ut supra dixi. Vel enim Sfondratus comparat sortem puerorum sine baptisimo extinctorum, adeòque damnatorum, cum sorte beatorum, in cælo regnantium? Et non solum hæreticum, sed & perfatum est, priorum sortem

forti posteriorum antepone. Vel comparat mortem puerorum, sine actuali quidem peccato, at non sine originali, cum cælesti beatorum gloria? Et illam isti antepone non potest sine errore & fatuitate; sic enim melius esset mori ante usum rationis in originali peccato, quàm esse gloriosum in cælo; mori etiam ante usum rationis sine baptisimo, quàm cum baptisimo; quod certissimè injuriosum est sacrosancto lavacro, quod omnium Dei beneficiorum præclarissimum & præstantissimum jure vocat Nazianzenus orat. 40. Quam ob causam intolerabilis quoque videtur propositio, quâ Sfondratus pag. 164. dicit, pueris non baptizatis majus esse beneficium, mori in ætate infantili sine peccato actuali (licet non sine originali) quàm ad ætatem adultæram pervenire cum gratia sufficienti, quâ iusti, filii Dei, beatique effici queant: utpote ex qua consequens est pueris majus esse beneficium, in ætate infantili mori sine gratia baptisimi, quàm ad ætatem adultam cum gratia illa pervenire.

Vel denique comparat solam carentiam peccati actualis cum gloria cælesti, abstrahendo à cæteris gloriæ dotibus ac prærogativis, quarum una est impeccabilitas? Et sic adhuc inculpandus, non excusandus Sfondratus; multò minùs laudandus de sanctissima, saluberrima, atque piissima, quoad hoc doctrina, prout ipsum laudat notarum in Sfondratum dispunctor. Primum quia omnis novitas in rebus Theologicis inculpanda est, velut indicium falsitatis: Sfondrati verò expressiones novæ sunt, & hæctenus inauditæ. Secundò expressiones ipsius amplius sonant, quàm carentiam peccati actualis præcisè, esse beneficium præstantius regno cælorum præcisè: ista namque expressio, quâ dicit parvulis sine baptisimi gratia extinctis nullam esse causam dolendi, sed magis gaudendi, Deumque nihil ipsis mali fecisse, amplius sine dubio sonat; nullam utique ipsis causam esse dolendi, imò magis gaudendi quòd mortui sint in peccato originali. Quod ne quidem Pelagiani dixissent, si originale peccatum agnovissent. Nec Sfondratus dicere debuit, si illud agnovit.

Ex una quidem parte certis locis illud agnoscit, verùm alia ex parte sic aliis locis loquitur, ac si non agnosceret, sibi que invicem non coherent expressiones ipsius. Dicta namque expressio, nulla parvulis sine baptisimo extinctis, est causa dolendi, sed magis gaudendi, non est peccatum originale agnoscentis; cum ne quidem sit Pelagiani illud negantis: utpote qui non negavit, exclusionem à regno cælesti causam esse dolendi.

Illam quoque expressio, parvulis sine baptisimo extinctis Deus nihil mali fecit, non est peccatum originale agnoscentis: cum nullius (ante Sfondratum) fuerit, qui originale peccatum agnovit. Quis enim (ante ipsum) Catholicus dixit, Deum parvulis istis nihil mali fecisse, dum ipsis non solum negavit po-

restatem filios Dei fieri, sicut & baptismum (etiam paratis plerumque ministris, parentibusque ad eum procurandum festinantibus) negavit, ipsos, priusquam conferretur, è vivis sustollendo; sed & ipsos reprobavit, æternumque damnavit?

156 Tertio, certum est omnem hominem creatum ob cælestem gloriam (hoc enim pueri in Catechismo didicimus) certum proinde nos hic peregrinos esse, solumque cælum esse patriam nostram. De cælesti gloria pag. 54. præclare loquitur Sfondratus, meritòque asserit tantam esse, tantumque gaudium vel unius beati, ut id longè omnium damnatorum mala & dolores superet, sicque vel unius animæ salutem, dignam Christi sanguine ac precibus mercedem fuisse. Et pag. 39. magnam esse creaturæ rationali pœnam, si exilio mulctetur; nec verò exilium aut majus esse, quàm quod perpetuum, aut pejus, quàm quo cælum amittitur: tantò enim infelicem exilium, quantò felicior patria; sicut tantò gravius malum, quantò majus bonum quo privat. Quomodò ista consistunt cum eo quòd Deus parvulis, sine baptismo mortuis, nihil mali fecit, qui ipsos perpetuo illo exilio mulctavit, è cæloque in perpetuum exclusit? An non ipse pag. 40. exclusionem illam vocat damnationem, pœnam & exilium? Quomodò ergo non malum? An fortè dicit (cum S. Dionysio c. 4. de div. no.) *non est malum puniri, sed fieri pœnâ dignum*. At nonne parvuli facti sunt pœnâ illâ digni, peccatum originale (peccatum utique verum ac proprium, etsi non propriâ voluntate commissum) contrahendo? Hæreticus sit, qui negare ausus fuerit.

157 Quarto, quòd puer peccato originali contaminatus, in ætate infantili peccato careat actuali (ob incapacitatem illud committendi) beneficium non est, uti suprâ demonstravimus: quomodò ergo non exotica est expressio, asserere, quòd sit beneficium longè præstantius gloriâ cælesti?

158 Quintò, carentia illa nec beneficium est respectivè ad peccata actualia illius ætatis (utpote eorum incapax) nec respectivè ad peccata actualia futuræ ætatis; non solum quia futura non est in hac vita (quæ ipsi justò Dei judicio non dabitur) sed & quia in altera vita ab iis non præservabitur; in ea namque procul dubio fortior non erit, quàm Sancti in vita præsentis; sed absque comparatione infimior, & ad malum proclivior: utpote omni omnino gratiâ destitutus, concupiscentiæque dominante infectus, quæ radix est malorum omnium. Si ergo Sancti, in quibus non concupiscentia, sed gratia & charitas tanta dominatur, ab omni equidem actuali in hac vita non præservantur; multò minùs ipsi omni gratiâ & charitate destituti.

159 Sextò, dato, non concessò, quòd carentia illa beneficium esset, equidem non esset beneficium sine maleficio: utpote non absque originali peccato, quo esse contamina-

Tom. I.

tum, maleficium est deterius ipsismet gehennalibus flammis, & inferni cruciatibus, & usque adeò deterius, ut sanctæ animæ, si ipsis optio daretur, mallent iis æternum cruciari, quàm vel uno instanti peccato illo contaminari, etiamsi propter illud non cruciarentur, nec cælo excluderentur. Non possunt ergo non habere causam magnam dolendi, qui moriuntur peccato illo contaminati, ac propterea in æternum à Deo reprobati, perpetuoque exilio (exiliorum maximo) mulctati, & in infernum detrusi: etiam dato, non concessò, quòd gehennalibus flammis in inferno non cruciarentur. Quod infra examinabimus.

Septimò, ex hæcenus dictis certo certius 160 est, peregrinam in Ecclesia doctrinam à Sfondrato tradi, cum docet pag. 14. infantes, sine baptismo sublato, ad aliquid vitæ æternæ melius à Deo destinari: cum eo ipso, quo è vivis tolluntur in originali peccato, ad infernum æternamque damnationem, secundum Apostolum, Conciliaque Africana, necnon Lugdunense & Florentinum destinentur, quæ non nisi insulsè ac ridiculè dici potest melior vitæ æternæ. Si enim parvuli æternum damnati ad aliquid vitæ æternæ melius destinarentur, aliqua ipsis compensatio pro vitæ æternæ jactura esset cogitanda; illud utique quod comminiscitur vitæ æternæ melius: quæ verò circa parvulos illos compensatio cogitanda est (inquit Augustinus epist. 166. c. 7.) quibus insuper & damnatio præparata est?

Sed & à communi Catholicorum omnium 161 sensu abhorret assertio, negans parvulis, actuali peccato, sed non originali carentibus, præferendos esse fideles adultos in adoptionem filiorum Dei adscitos, perque opera bona ad sanctitatem & vitam proficientes æternam, etsi non omni carentes peccato actuali. Negativam verò assertionem illam probant ratio cinia Sfondrati, siquid probant. Probant insuper Deum nunquam elicere majus bonum ex permisso peccato justorum. Quod certissimè est falsum, Apostoloque contrarium, Rom. 3. 20. dicenti: *Ubi abundavit delictum, superabundavit & gratia*; contrarium quoque sensui Ecclesiæ canentis, *ò felix culpa! ò verè necessarium Adæ peccatum!* utpote sine quo non habuissimus Christum Redemptorem.

Non me præterit Sfondrati Vindicem 162 tendere, Eminentissimum illum non considerare peccatum quatenus à Deo permisso (quomodò ex bonitate Dei, plerumque est occasio majoris boni; melius enim judicavi de malis bene facere, quàm mala nulla permittere, ut Augustinus dicit Enchirid. 25.) sed præcisè quatenus liberè eligitur ab homine, quomodò majus est malum, quàm privatio cujuscumque boni, etiam beatitudinis, præservatioque ab illo magis optabilis & potius eligenda, quàm beatitudo, si ad eam perveniri nequeat absque peccato, tamen prædictio ista non fiat per amorem absolutum, sed per simplicem & conditionatum complacem-

M m m 2

tiae affectum, & ided non ponat nec figat aliquem statum pro parvulis absque baptismo extinctis.

163 Sed gratis & arbitrariè istum comminiscitur quaestionis statum: cum Sfondrati expressiones plus sonent, ut supra vidimus. Et ad quid inanibus commentis istis, sterilibusque argutiis imbecilles animas decipere: cum praelectio ista, utpote perfecti amoris affectus (uti fateatur pag. 53. & seqq.) locum non habeat in parvulis illis, à Deo habitualiter averfis, omnique gratiâ destitutis; uti nec in ipsis locum habet praesentia illa praeservatio à peccato actuali, uti etiam supra demonstravimus.

Paradoxum decimum-quartum.

164 Decimo-quarto, eadem pag. 164. dicit in parvulis, morientibus sine baptismo, maximam Dei misericordiam elucere: quia praeservantur ne peccent, ne jacturam innocentiae faciant, ne perpetuis ignibus crucientur. Quae omnia.... ad Christi merita & redemptionem pertinent, & sunt planè magna portio amoris & gratiae, ait pag. 48. Sed his obstat Augustinus epist. 217. ad Vitalem, ubi inter duodecim sententias, quas ad fidem Catholicam pertinere dicit, hanc statuit ordine quartam: *Scimus (gratiam Dei) non omnibus hominibus dari.... quod maxime apparet in parvulis.... Quomodo dicitur omnes homines eam fuisse accepturos, si non illi, quibus non donatur, eam sua voluntate respnerint; quoniam vult omnes homines salvos fieri: cum multis non detur parvulis, & sine illa plerique moriantur, qui non habent contrariam voluntatem, & aliquando cupientibus, festinantibusque parentibus, ministris quoque volentibus ac paratis, Deo volente non detur, cum repente, antequam detur, expirat, pro quo ut acciperet correbatur?*

165 Obstat etiam Tridentinum sess. 6. de justificatione, ubi agens de justificatione, exordiumque illius, cap. 3. sic habet: *Est Christus pro omnibus mortuus est, non omnes tamen mortis ejus beneficium recipiunt, sed si dumtaxat, quibus meritum passionis ejus communicatur.* Statimque addit communicationem istam meritorum Christi fieri per baptismum, per quem in Christo renascimur. Unde in expositione fidei per Illustrissimum Episcopum Condomensem facta, atque ab Innocentio XI. pluribusque Cardinalibus laudata, sic habetur: *Cum parvuli nequeant supplere defectum baptismi per actus fidei, spei & charitatis, nec per votum suscipiendi Sacramentum; credimus, quod nisi reverà illum suscipiant, nequaquam participes gratiae redemptionis fiant, quodque ita in Adamo morientes, nullam cum Jesu Christo partem habeant.* Nullam proinde cum gratia ipsius: cum omnis gratia Christi, sit vel justificatio, vel quoddam exordium ipsius, seu dispositio ad illam, & inde ad gloriam. Per consequens omnis gratia Christi est vivificatio quaedam, saltè inchoata. Qua de re plura

videri possunt supra Prolegom. 6. c. 15. §. 7. Nullam verò justificationis, nullam vivificationis inchoationem habent parvuli, qui Sacramento redemptionis expertes, nulla in Redemptoris regno & corpore parte sunt. Quisquis autem dixerit, quod in Christo vivificabuntur etiam parvuli, qui sine Sacramento ejus participatione de vita exeunt; hic profectò & contra Apostolicam Praedicationem venit, & totam condemnat Ecclesiam, ubi propterea pro baptizandis parvulis festinat & curritur, quia sine dubio creditur, aliter eos in Christo vivificari omnino non posse. Qui autem non vivificatur in Christo, restat ut in ea condemnatione maneat, de qua dicit Apostolus: *Per unius delictum in omnes homines ad condemnationem.* Paradoxum ergo est dicere, in eis parvulis, quibus baptismi gratia minimè conceditur, maximam Dei misericordiam elucere: cum ira Dei maneat super eos, cumque omnino alieni sint à vita Christi, omnino alieni sunt à beneficio seu fructu redemptionis ipsius. Ipsimet, si loqui possent, Sfondratianis adulationibus contradicerent, & clamarent: *Da nobis vitam Christi; in Adam mortui sumus... Fiat misericordia cum miseris; ut quid eorum innocentia ultra modum laudatur? Inveniam Salvatorem, non sentiant adulatorem.* Augustinus serm. 293.

Ex dictis toto hoc capite colligitur, cum 166 non dissolvere, sed implicare nodos Theologiarum difficultatum, qui humanis affectibus (ut loquuntur Gallicani Praesules in epistola saepius memorata) exilibusque argutiis magis quam Ecclesiae traditione ducitur. Quod profectò Sfondratus non fecisset, si Augustini vestigiis institisset; sed quia non institit (pagina quippe 164. fateatur nunquam Augustinum hoc modo philosophatum esse, nec voluisse aliis adimere libertatem, in causa parvulorum, ea omnia dicendi, quae opportuna viderentur) dum plus sapere voluit quam Augustinus (à Deo specialiter electus ad confutandos Pelagianorum errores) evanuit in degeneres mollesque sententias (verba sunt eorumdem sapientissimorum Praesulum) quae pietatis speciem ipsam pietatis infringunt.

CAPUT X.

Parvuli sine baptismo extincti puniuntur pena sensus, hoc est ignis infernalis cruciani, non pena damni dumtaxat.

167 Quod immanis error sit, ab inferno damnationeque absolvere parvulos sine Christi Sacramento defunctos, constat ex dictis capite praecedenti, nimirum ex Concilio Lugdunensi sub Gregorio X. & Florentino sub Eugenio IV. quorum ista est definitio: *Illorum animas, qui in actuali mortali peccato, vel cum solo originali decedunt, mox in infernum descendere, penis tamen disparibus puniendos.* Nec non ex Gelasio I. epist. ad Episcopos per Pi-